

Rapport

Datum: 21 augustus 2006
Rapportnummer: 2006/295

Klacht

Verzoekers, echtelieden, klagen erover dat de Belastingdienst/Utrecht-Gooi/kantoor Amersfoort hun, naar aanleiding van de door hen ingediende aangiften inkomstenbelasting 2001 en 2002, ongevraagd en naar uit de ingediende aangiften kon blijken ten onrechte, bij voorlopige aanslag de heffingskorting heeft uitbetaald.

Beoordeling

I. Algemeen

1. De Belastingdienst/Utrecht-Gooi (hierna: de Belastingdienst) heeft over de jaren 2001 en 2002 aan verzoeker door middel van voorlopige aanslagen de gecombineerde heffingskorting uitbetaald. De voorlopige aanslagen werden telkens opgelegd naar aanleiding van de door verzoeker ingediende aangiften en waren gebaseerd op het bepaalde in artikel 8:9 Wet inkomstenbelasting 2001.

Bij de definitieve aanslagen over 2001 en 2002 diende verzoeker de genoten heffingskorting, verhoogd met heffingsrente, over beide jaren weer terug te betalen op grond van het bepaalde in artikel 8:9, tweede lid, Wet inkomstenbelasting 2001.

2. Verzoekster, gehuwd met verzoeker, heeft over de jaren 2001 en 2002 verzoeken gedaan om een Voorlopige Teruggaaf. Naar aanleiding van deze verzoeken is de gecombineerde heffingskorting op grond van het bepaalde in artikel 8:9 Wet inkomstenbelasting 2001 over beide jaren bij voorlopige teruggaaf aan haar uitbetaald. Op grond van de door haar ingediende aangiften over beide jaren heeft bij voorlopige aanslag nog een verhoging van het uitbetaalde bedrag plaatsgevonden.

Bij de definitieve aanslagen over 2001 en 2002 diende verzoekster de genoten heffingskorting, verhoogd met heffingsrente, over beide jaren weer terug te betalen op grond van het bepaalde in artikel 8:9, tweede lid, Wet inkomstenbelasting 2001.

II. Ten aanzien van de klacht van verzoekers

1. Verzoekers klagen erover dat de Belastingdienst hun naar aanleiding van de door hen ingediende aangiften inkomstenbelasting 2001 en 2002 uit eigen beweging en ten onrechte bij voorlopige aanslag de gecombineerde heffingskorting heeft uitbetaald. Zij wijzen erop dat uit de aangiften bleek dat het inkomen nihil was. Zij stellen dat zij er van mochten uitgaan dat de uitbetalingen terecht waren.

2. Ten aanzien van de klacht van verzoekster merkt de Belastingdienst op dat de uitbetaling van de gecombineerde heffingskorting aan haar over 2001 en 2002 in hoofdzaak heeft plaatsgevonden naar aanleiding van een daartoe ingediend verzoek om

een Voorlopige Teruggaaf. De Belastingdienst wijst er op dat bij het aanvraagformulier een schema was gevoegd aan de hand waarvan het mogelijk was vast te stellen of recht bestond op uitbetaling van de gecombineerde heffingskorting.

3. Nu de uitbetaling over 2001 en 2002 van de gecombineerde heffingskorting aan verzoekster heeft plaatsgevonden naar aanleiding van een daartoe door haar ingediend verzoek om een Voorlopige Teruggaaf mist de klacht ten aanzien van verzoekster feitelijke grondslag. Immers niet gezegd kan worden dat de uitbetaling aan haar ongevraagd heeft plaatsgevonden.

4. Ten aanzien van de klacht van verzoeker stelt de Belastingdienst dat de uitbetaling van de heffingskorting heeft plaatsgevonden op initiatief van de Belastingdienst naar aanleiding van de ingediende aangiftes en dat verzoeker daarbij niet heeft kunnen aangeven dat hij geen prijs stelde op uitbetaling van de heffingskorting.

De Belastingdienst merkt verder op dat bij het berekenen en aanmaken van de voorlopige aanslagen over 2001 en 2002 geen confrontatie heeft plaatsgevonden met de gegevens van de partner. De Belastingdienst geeft aan dat het geautomatiseerde systeem in een situatie dat betrokkene zelf te weinig belasting verschuldigd is om voor toepassing van de heffingskorting in aanmerking te komen, uitsluitend nagaat of betrokkene een fiscale partner heeft, maar dat niet wordt beoordeeld of deze partner voldoende gecombineerde inkomensheffing verschuldigd is om de verhoging van de heffingskorting op grond van artikel 8:9 Wet inkomstenbelasting 2001 bij betrokkene te kunnen toepassen. De Belastingdienst stelt dat deze werkwijze is gekozen om te kunnen voldoen aan de toezegging dat een vóór 1 april ingediende aangifte vóór 1 juli wordt gevolgd door een (voorlopige) aanslag. Deze toezegging zou in gevaar komen indien zou moeten worden gewacht op de aangifte van een partner. De Belastingdienst wijst er op dat met ingang van het jaar 2004 op de aangifte aan bepaalde belastingplichtigen wordt gevraagd of zij in aanmerking willen komen voor uitbetaling van de gecombineerde heffingskorting.

5. Het vereiste van adequate organisatorische voorzieningen houdt in dat bestuursorganen hun administratieve beheer en organisatorisch functioneren inrichten op een wijze die behoorlijke dienstverlening aan burgers verzekert.

6. De handelwijze van de Belastingdienst ten aanzien van verzoeker in de jaren 2001 en 2002 is niet te billijken. Daarvoor is het volgende van belang.

Zowel over 2001 als 2002 ontvingen verzoekers naar aanleiding van de door hen ingediende aangiftes een voorlopige aanslag met gelijke dagtekening en later een definitieve aanslag met een dagtekening met slechts enkele dagen verschil. Aangenomen moet dan ook worden dat de Belastingdienst op het moment dat hij naar aanleiding van de aangifte aan verzoeker een voorlopige aanslag oplegde, tevens beschikte over de aangifte van verzoekster over het zelfde jaar. Dit betekent dat de Belastingdienst op het moment

dat hij besloot tot uitbetaling van de gecombineerde heffingskorting aan verzoeker, de beschikking had over de gegevens waaruit bleek dat deze uitbetaling, althans volgens de aangifte, ten onrechte was. Op grond van de aangiftes zou verzoekster immers over beide jaren geen of nauwelijks inkomensheffing verschuldigd zijn en zou verzoeker ingevolge het bepaalde in het tweede lid van artikel 8:9 Wet inkomstenbelasting 2001 niet voor verhoging van de gecombineerde heffingskorting in aanmerking komen.

7. De Belastingdienst heeft onder deze omstandigheden gehandeld in strijd met het vereiste van adequate organisatorische voorzieningen door bij het vaststellen van de voorlopige aanslagen van verzoeker niet de op dat moment reeds in zijn bezit zijnde gegevens uit de aangifte van zijn echtgenote te betrekken en zodoende willens en wetens het risico te lopen een onjuiste voorlopige aanslag vast te stellen. Hierbij is tevens van belang dat het verzoeker ontbrak aan de mogelijkheid in of bij de aangifte aan te geven of hij voor uitbetaling van de gecombineerde heffingskorting naar aanleiding van zijn aangifte in aanmerking wenste te komen.

Een en ander klemmt te meer nu de Belastingdienst op grond van de gegevens uit de aangiftes had kunnen afleiden dat verzoekers niet of nauwelijks over middelen beschikten om in hun levensonderhoud te voorzien en dientengevolge ook niet in staat zouden zijn de ten onrechte uitbetaalde heffingskorting zonder problemen terug te betalen. Het bovenstaande geeft aanleiding tot het doen van een aanbeveling.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

8. Tevens wordt het volgende overwogen.

Aan verzoeker is heffingsrente in rekening gebracht over de bij de aanslagen over 2001 en 2002 ongedaan gemaakte verhoging van de gecombineerde heffingskorting. In zijn brief van 21 april 2006 aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal geeft de staatssecretaris van Financiën aan dat het aan de individuele inspecteur is om de feiten en omstandigheden van het geval te toetsen aan de algemene beginselen van behoorlijk bestuur en op grond daarvan vast te stellen of er aanleiding is de in rekening gebrachte heffingsrente geheel of gedeeltelijk terug te nemen. Bovenstaand oordeel omtrent de handelwijze van de Belastingdienst impliceert dat daartoe in het geval van verzoeker aanleiding is. Deze vaststelling is eveneens reden tot het doen van een aanbeveling.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van de Belastingdienst/Utrecht-Gooi/kantoor Amersfoort, is

gegrond, voor zover het betreft de uitbetaling van heffingskorting aan verzoeker, wegens schending van het vereiste van adequate organisatorische voorzieningen;

niet gegrond, voor zover het betreft de uitbetaling van heffingskorting aan verzoekster.

instemming

Met instemming is kennisgenomen van de mededeling omtrent de wijziging van het aangiftebiljet in die zin dat daarin aan (bepaalde) belastingplichtigen wordt gevraagd of zij in aanmerking willen komen voor uitbetaling van de gecombineerde heffingskorting bij voorlopige aanslag.

aanbeveling

1. De minister van Financiën wordt in overweging gegeven te bevorderen dat met verzoeker een betalingsregeling wordt getroffen die recht doet aan de ten gevolge van de handelwijze van de Belastingdienst ontstane situatie voor verzoeker.
2. Tevens wordt de minister in overweging gegeven de aan verzoeker in rekening gebrachte heffingsrente op de aanslagen 2001 en 2002 terug te doen nemen voor zover deze de ter zake bij de voorlopige aanslag toegekende heffingsrente overtreft.

Bij brief van 24 januari 2007 liet de minister van Financiën de Nationale ombudsman weten dat de Belastingdienst de aan verzoeker met betrekking tot de jaren 2001 en 2002 in rekening gebrachte heffingsrente zou laten vervallen. Ook de aan verzoekers over 2003 opgelegde heffingsrente zou worden kwijtgescholden

Bij brief van 1 november 2006 liet de minister van Financiën de Nationale ombudsman weten beide aanbevelingen te zullen opvolgen.

Bij brief van 24 januari 2007 liet de minister van Financiën de Nationale ombudsman weten dat de Belastingdienst de aan verzoeker met betrekking tot de jaren 2001 en 2002 in rekening gebrachte heffingsrente zou laten vervallen. Ook de aan verzoekers over 2003 opgelegde heffingsrente zou worden kwijtgescholden

Onderzoek

Op 26 januari 2006 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer en mevrouw S. te Hoogland, met een klacht over een gedraging van de Belastingdienst/Utrecht-Gooi/kantoor Amersfoort (hierna: de Belastingdienst).

Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de minister van Financiën, werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de Belastingdienst verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen. De reactie van de Belastingdienst gaf aanleiding het verslag op een enkel punt te wijzigen en aan te vullen. Verzoekers gaven binnen de gestelde termijn geen reactie.

Bevindingen

De bevindingen van het onderzoek luiden als volgt:

A. feiten

1. Met dagtekening 15 januari 2001 ontving verzoekster naar aanleiding van een daartoe door haar ingediend verzoek een beschikking waarbij een voorlopige teruggaaf inkomstenbelasting 2001 werd vastgesteld. Met deze voorlopige teruggaaf werd aan haar een bedrag ter grootte van € 1.752 uitbetaald. De uitbetaling betrof de gecombineerde heffingskorting.
2. Met dagtekening 24 mei 2002 ontvingen verzoekers, echtelieden, elk een voorlopige aanslag inkomstenbelasting 2001. De voorlopige aanslagen waren vastgesteld naar aanleiding van de door hen ingediende aangiften inkomstenbelasting 2001. De voorlopige aanslag van verzoeker vermeldde een belastbaar inkomen van nihil en een uit te betalen bedrag € 1.704. Het uit te betalen bedrag betrof de gecombineerde heffingskorting. De voorlopige aanslag van verzoekster vermeldde een teruggaaf van € 75 wegens meer heffingskorting en € 2 aan heffingsrente .
3. Op 28 mei 2002 ontving de Belastingdienst een verzoek van verzoekster om vaststelling van een voorlopige teruggaaf voor de gecombineerde heffingskorting over 2002.
4. Met dagtekening 15 augustus 2002 werd de gevraagde voorlopige teruggaaf van verzoekster over 2002 vastgesteld. De voorlopige teruggaaf bestond uit een bedrag van € 2.218 aan gecombineerde heffingskorting.
5. Met dagtekening 3 mei 2003 ontving verzoeker een definitieve aanslag inkomstenbelasting 2001. De aanslag vermeldde een bedrag aan inkomstenbelasting en premie volksverzekeringen van nihil en een te betalen bedrag ter grootte van de eerder door verzoeker genoten heffingskorting, verhoogd met heffingsrente.
6. Met dagtekening 7 mei 2003 ontving verzoekster een definitieve aanslag 2001. De aanslag vermeldde een bedrag aan inkomstenbelasting en premie volksverzekeringen van € 380. Ingevolge deze aanslag moest zij de eerder aan haar bij de voorlopige teruggaaf en de voorlopige aanslag uitbetaalde heffingskorting, verhoogd met heffingsrente, terugbetalen voor zover de genoten heffingskorting het bedrag van € 380 overtrof.

7. Met dagtekening 24 april 2004 ontvingen verzoekers elk een voorlopige aanslag inkomstenbelasting 2002. De voorlopige aanslag van verzoeker vermeldde een verschuldigd bedrag aan inkomstenbelasting en premie volksverzekeringen van nihil en een uit te betalen bedrag aan gecombineerde heffingskorting van € 1.950.

De voorlopige aanslag van verzoekster was een correctie op de aan haar verleende voorlopige teruggaaf over 2002 en vermeldde een te betalen bedrag van € 108 en € 4 heffingsrente.

8. Met dagtekening 2 april respectievelijk 5 april 2005 ontvingen verzoekers een "Vermindering Inkomstenbelasting/Premie volksverzekeringen". Uit de op het biljet opgenomen toelichting bleek dat het de aanslagen inkomstenbelasting/premie volksverzekeringen 2002 betrof.

De aan verzoeker opgelegde aanslag vermeldde een bedrag aan inkomstenbelasting en premie volksverzekeringen van nihil. Ingevolge de aanslag moest hij de eerder aan hem uitbetaalde heffingskorting weer terugbetalen. De aan verzoekster opgelegde aanslag vermeldde een bedrag aan inkomstenbelasting en premie volksverzekeringen van € 44. Ingevolge de aanslag moest zij de eerder aan haar uitbetaalde heffingskorting weer terugbetalen voor zover deze het bedrag van € 44 overtrof.

9. Verzoekers wendden zich op 21 juni 2005 tot de staatssecretaris van Financiën met een verzoek om toepassing van de hardheidsclausule als bedoeld in artikel 63 Algemene wet inzake rijksbelastingen.

10. De staatssecretaris reageerde in een brief van onbekende datum op het verzoek met het volgende:

"...Met een beroep op de hardheidsclausule verzoekt u mij voor de jaren 2001 en 2002 in aanmerking te mogen komen voor uitbetaling van de volledige algemene heffingskorting.

In de Wet inkomstenbelasting 2001 is bepaald dat het totaal van de heffingskorting niet meer kan bedragen dan het bedrag dat aan inkomstenbelasting en premie volksverzekering is verschuldigd. Een negatieve inkomstenbelasting of negatieve premie volksverzekeringen is in beginsel dus niet mogelijk.

Deze heffingskortingen zijn in de plaats gekomen van de belastingvrije som van de Wet op de inkomstenbelasting 1964 en verschilt qua systematiek op dit punt niet van de oude systematiek van de belastingvrije sommen. Ook indien door verliesverrekening het inkomen van een bepaald jaar op nihil wordt gesteld, wordt een aanvankelijk over dat jaar aan een belastingplichtige toegekende heffingskorting teruggenomen.

Op grond van artikel 63 van de Algemene wet inzake rijksbelastingen (de hardheidsclausule) heb ik de bevoegdheid tegemoet te komen aan onbillijkheden van

overwegende aard. Blijkens de geschiedenis van de totstandkoming van deze bepaling doen deze zich slechts voor indien onverkorte toepassing van de wettelijke bepalingen zou leiden tot door de wetgever niet bedoelde gevolgen. Dit betekent dat het niet gaat om een hardheid die persoonlijk als zodanig wordt ervaren, maar om een hardheid die besloten ligt in de wet zelf. Gelet op het vorenstaande is daarvan in de onderhavige omstandigheden geen sprake. Derhalve heb ik niet de vrijheid uw verzoek om een van de wettelijke bepalingen afwijkende maatregel te nemen, in te willigen.

Bij de beoordeling naar de toepassing van de hardheidsclausule speelt de betalingscapaciteit geen rol. Indien echter de betaling van de desbetreffende aanslagen voor u bezwaarlijk is, kunt u zich wel tot de ontvanger van de Belastingdienst wenden. Deze kan bezien welke mogelijkheden binnen het bestaande invorderingsbeleid aanwezig zijn...”

B. Standpunt verzoekers

Voor het standpunt van verzoekers wordt verwezen naar de klachtformulering onder Klacht.

In hun verzoekschrift van 26 januari 2006 merkten verzoekers nog het volgende op:

“...De opgave Inkomstenbelasting 2001 is naar alle waarheid ingevuld. D.w.z. dat we in beide opgaven aangaven dat ons belastbaar inkomen op nagenoeg Eur. 0,- uitkwam.

Ook alle andere ons betrekking hebbende vragen werden door ons ingevuld.

Als gevolg van die invulling werd ons beiden echter een voorlopige teruggaaf 2001 toegekend.

Op de door de fiscus aan ons verstrekte formulieren Voorlopige teruggaaf stond vermeld dat ons belastbaar inkomen Eur. 0,- was en dat de toegekende kortingen vervolgens hebben geleid tot een teruggaaf!!!???

De bedragen zijn aan ons overgemaakt.

U kunt zich indenken dat we ervan uitgingen dat deze teruggaven terecht en wettelijk reglementair waren, omdat gesteld wordt dat elke belastingplichtige recht heeft op die kortingen, ook al wordt er een te laag of geen inkomen genoten.

Daarnaast was ons inkomen dermate ver onder de grens van het Bijstandsniveau, dat we dat recht impliciet koppelden aan de toegekende en uitgekeerde kortingen.

(...)

In 2003 hebben we ook de verplichte formulieren en informatie aan de fiscus moeten verstrekken, zoals de opgave Inkomstenbelasting en Omzetbelasting 2002.

Net als voor het jaar 2001 hebben we aangegeven dat ons belastbaar inkomen op Eur 0,- uitkwam (...)

U kunt zich indenken dat we een zeer onprettig en anti Nederlands gevoel kregen bij de hele situatie. Hoe kon men immers de eerst toegekende kortingen uitkeren en vervolgens terugvorderen met rente en kosten, terwijl wij in die betreffende jaren op "nul inkomen" en dus ver onder bijstandsnorm moesten rondkomen. Ook moet worden stilgestaan bij het feit dat die voorlopige teruggaven zijn geïnitieerd door de fiscus en niet door ons. Wij hebben enkel ons plicht gedaan de formulieren Inkomstenbelasting naar eer en geweten in te vullen.

(...)

Hoe is het mogelijk dat de Fiscus bij een voorlopige aanslag een belastbaar inkomen van Eur. 0,- vermeldt als gevolg van een waarheidsgetrouw ingevulde Inkomstenbelastingopgave en vervolgens de kortingen (algemene heffing, kinder, arbeids) verleent. Als gevolg daarvan ontstaat er een negatieve aanslag en die wordt vervolgens uitgekeerd aan belastingplichtige. Is er dan niet sprake van een administratieve fout bij de Fiscus?? In het systeem wordt bij nul inkomen alsnog kortingen verleend, terwijl je daar geen recht op heb.

Moet een belastingplichtige voor die fout opdraaien?..."

C. Standpunt Belastingdienst/utrecht-gooi

1. In reactie op de klacht liet de Belastingdienst in een brief van 25 april 2006 het volgende weten:

"...Naar aanleiding van deze klacht verstrek ik u een aantal gegevens. Eenvoudigheidshalve laat ik de heffingsrente en eventuele verzuimboeten buiten beschouwing. In de bijgevoegde uitdraaien staan alle relevante gegevens wel vermeld.

1. inzake (verzoeker; N.o.):

verzoeker heeft geen voorlopige teruggaaf gevraagd voor 2001 en 2002;

na het indienen van de aangifte 2001 is op basis van die aangifte bij voorlopige aanslag (met dagtekening 24 mei 2002) de heffingskorting uitbetaald. Bij het vaststellen van de definitieve aanslag (met dagtekening 3 mei 2003) moest de heffingskorting weer worden terugbetaald, (...);

na het indienen van de aangifte 2002 is hetzelfde gebeurd: bij voorlopige aanslag van 24 april 2004 is de heffingskorting uitbetaald en bij definitieve aanslag van 2 april 2005 moest de korting weer worden terugbetaald.

2. inzake (verzoekster; No.):

verzoekster heeft een voorlopige teruggaaf gevraagd voor 2001 en 2002; met dagtekening 15 januari 2001 respectievelijk 15 augustus 2002 heeft zij de beschikking van de voorlopige teruggaaf ontvangen. Het verzoek inzake 2002 is op 28 mei 2002 ontvangen;

na het indienen van de aangifte 2001 is op basis van die aangifte via een voorlopige aanslag (met dagtekening 24 mei 2002) nog een teruggaaf van € 77 verleend omdat een gering inkomen was aangegeven. Bij het vaststellen van de definitieve aanslag (met dagtekening 7 mei 2003) moest alles weer worden terugbetaald;

na het indienen van de aangifte 2002 is op basis van die aangifte via een voorlopige aanslag (met dagtekening 24 april 2004) nog een teruggaaf van € 112 verleend omdat een gering inkomen was aangegeven. Bij het vaststellen van de definitieve aanslag (met dagtekening 5 april 2005) moest alles weer worden terugbetaald.

Uit het bovenstaande blijkt dat (verzoeker; No.) geen andere actie heeft ondernomen dan het invullen van zijn aangiften. (Verzoekster; N.o.) heeft over beide jaren wel een voorlopige teruggaaf gevraagd en ontvangen. Uitgaande van de klacht zoals die door u is geformuleerd is ten aanzien van de voorlopige aanslagen jegens (verzoeker; N.o.) duidelijk dat die voldoen aan de situatie zoals in de klacht geformuleerd. Voor de aan (verzoekster; N.o.) gezonden voorlopige aanslagen geldt dit niet.

Ter toelichting vermeld ik nog het volgende:

Het probleem van verzoekers doet zich voor omdat beiden in genoemde jaren een zeer laag dan wel negatief inkomen hadden. Bij de aanvraag van de voorlopige teruggaaf was een schema gevoegd aan de hand waarvan een belastingplichtige kon nagaan of hij/zij in aanmerking kwam voor een voorlopige teruggaaf. (...) Belangrijke elementen zijn de vermoedelijke inkomens van beide partners. In de hele procedure van de voorlopige teruggaaf wordt uitgegaan van de juistheid van het invullen van het verzoek. Er vindt geen koppeling plaats met gegevens van een partner. Verzoekster heeft aangegeven dat haar inkomen nihil respectievelijk negatief was. In dat geval had zij alleen recht op heffingskortingen indien haar partner in die jaren voldoende inkomen zou hebben. Uit de brief van verzoekers blijkt dat zij (kennelijk) in 2000 (ten tijde van het verzoek over 2001) die verwachting nog hadden. Er van uitgaande dat ten tijde van het verzoek over 2002 (mei 2002) die verwachting niet kan hebben bestaan, zou de verzoekster tot het oordeel hebben moeten komen dat het indienen van een verzoek voor dat jaar niet mogelijk (althans niet correct) was.

De situatie met betrekking tot (verzoeker; N.o.) ligt anders. Hij heeft geen verzoeken tot voorlopige teruggaaf ingediend en heeft ook niet bij de definitieve aangifte over 2001 en 2002 kunnen aangeven dat hij geen prijs stelde op uitbetaling van de korting. Bij het verwerken van de aangiften over 2001 en 2002 vond bij het berekenen en aanmaken van de voorlopige aanslagen geen confrontatie plaats met de gegevens van de partner.

Vermeld zij nog dat het probleem van bovengenoemde jaren zich ook nog zal voordoen voor het jaar 2003. Verzoekster heeft wel een voorlopige teruggaaf gevraagd maar niet gekregen. Na het indienen van de aangiften hebben beiden bij aanslag van 8 oktober 2004 kortingen gekregen. De definitieve aanslagen over 2003 zijn nog niet opgelegd. In de jaren 2004 en 2005 hebben verzoekers weer inkomen waardoor het probleem kleiner wordt maar wellicht wel weer groter kan worden als er verliezen zijn te verrekenen.

(...)

Naar aanleiding van uw laatste vraag, die ik ook heb opgevat als een vraag in algemene zin, heb ik de zaak voorgelegd aan Belastingdienst/CPP, die als volgt rapporteert:

"Waarom is de gecombineerde heffingskorting bij voorlopige aanslag uitbetaald?"

De voorlopige aanslagregeling is een volledig geautomatiseerd proces. In de situatie dat de gecombineerde heffingskorting niet of niet volledig kan worden verrekend met de verschuldigde inkomensheffing, zoals in casu, wordt door het systeem gecontroleerd of de belastingplichtige een partner heeft. Is dit het geval dan wordt de gecombineerde heffingskorting bij voorlopige aanslag uitbetaald. Daarbij wordt geen relatie gelegd met de door de partner verschuldigde gecombineerde inkomensheffing. Ook in geval de door de partner verschuldigde gecombineerde inkomensheffing nihil bedraagt, wordt de gecombineerde heffingskorting aan de belastingplichtige bij voorlopige aanslag uitbetaald. Pas bij de definitieve aanslagregeling wordt bezien of de door partner verschuldigde gecombineerde inkomensheffing voldoende is om de uitbetaling van de gecombineerde heffingskorting bij de belastingplichtige te kunnen toepassen. Voor deze opzet is gekozen in verband met de toezegging die de Belastingdienst aan belastingplichtigen doet die hun aangifte voor 1 april inleveren. Aan deze groep belastingplichtigen zegt de Belastingdienst toe dat zij voor 1 juli bericht krijgen in vorm van een definitieve of voorlopige aanslag. Deze toezegging zou in het gedrang komen indien het vaststellen van de voorlopige aanslag voor een belastingplichtige zou moeten worden opgeschort tot ook de aangifte van zijn partner binnen is. Hierdoor zou om een probleem voor een relatief kleine groep partners (partners die beiden geen of een laag inkomen hebben) op te lossen een veel grotere groep (de overige partners) worden gedupeerd in die zin dat zij pas na 1 juli hun belastingteruggaaf ontvangen.

Bovenstaande werkwijze gold voor de belastingjaren 2001 tot en met 2003. Met ingang van het belastingjaar 2004 heeft een aanpassing plaatsgevonden in die zin dat in de

aangifte aan bepaalde belastingplichtigen (met een laag inkomen) wordt gevraagd of zij in aanmerking willen komen voor uitbetaling van de gecombineerde heffingskorting bij voorlopige aanslag. Tevens wordt een indicatie gegeven van de hoogte van het inkomen van de partner wil men de uitbetaling van de gecombineerde heffingskorting kunnen toepassen. Als de belastingplichtige voor uitbetaling van de gecombineerde heffingskorting bij voorlopige aanslag kiest, dan moet hij een hokje kruisen. In de situatie dat partners gezamenlijk elektronisch aangifte doen wordt de door de partner verschuldigde gecombineerde inkomensheffing meegenomen bij de berekening van de voorlopige aanslag van de belastingplichtige. Met deze aanpassing probeert de Belastingdienst te bereiken dat de voorlopige aanslag in deze situaties beter aansluit bij de definitieve aanslag.

Concluderend ben ik van mening dat ingeval een negatieve voorlopige aanslag onjuist is, de Belastingdienst er in het algemeen niet toe verplicht is de definitieve aanslag op dezelfde wijze onjuist vast te stellen. Dat zou, op grond van gewekt vertrouwen, slechts anders zijn indien door bijkomende omstandigheden die negatieve voorlopige aanslag bij de belastingplichtige de indruk kon wekken te berusten op een uitdrukkelijke standpuntbepaling door de inspecteur. Dat is echter in casu niet het geval."

2. In reactie op het toegezonden verslag van bevindingen liet de Belastingdienst in een brief van 18 juli 2006 weten in de reactie van 25 april 2006 aan de Nationale ombudsman op de klacht ten onrechte te hebben aangegeven dat de voorlopige aanslag inkomstenbelasting 2002 van 24 april 2004 van verzoekster een teruggaaf van € 112 zou hebben ingehouden. Het betrof immers een te betalen bedrag van die grootte.

Achtergrond

1. Wet inkomstenbelasting 2001

Artikel 8.9, eerste en tweede lid

"1. Indien de gecombineerde heffingskorting door artikel 8.8 zou worden beperkt tot een niveau beneden het gezamenlijke bedrag van de algemene heffingskorting en de voor de belastingplichtige geldende arbeidskorting, kinderkorting, combinatiekorting, aanvullende combinatiekorting, ouderschapsverlofkorting en levensloopverlofkorting wordt indien de belastingplichtige in het kalenderjaar gedurende meer dan zes maanden dezelfde partner heeft, de gecombineerde heffingskorting verhoogd tot het gezamenlijke bedrag van de voor hem geldende algemene heffingskorting, de arbeidskorting, de kinderkorting, de combinatiekorting, de aanvullende combinatiekorting, de ouderschapsverlofkorting en de levensloopverlofkorting.

2. De verhoging van de gecombineerde heffingskorting bedraagt maximaal het bedrag van de door de partner verschuldigde gecombineerde inkomensheffing verminderd met zijn

gecombineerde heffingskorting.”

2. Brief van 21 april 2006 van de staatssecretaris van Financiën aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal (Tweede Kamer, vergaderjaar 2005- 2006, 30 300 IXB, nr. 38)

“...In de hiervoor geschetste situaties kan het in rekening brengen van heffingsrente in een individueel geval in strijd blijken met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Het is aan de individuele inspecteur om de feiten en omstandigheden van het geval te toetsen aan de algemene beginselen van behoorlijk bestuur en op grond daarvan vast te stellen of er aanleiding is de in rekening gebrachte heffingsrente geheel of gedeeltelijk terug te nemen.

(...)

Het voorgaande laat uiteraard onverlet dat individuele belastingplichtigen die zich in een situatie van betalingsonmacht bevinden, een beroep kunnen doen op de geldende regelingen voor uitstel van betaling of kwijtschelding van het verschuldigde...”